

**Kutaa Poolisii Minneapolis
Maanu'alii Imaammataa fi Hojimaata**

Lakkoofsa:
5-300

Jildii shanaffaa – Dambii naamusaa fi itti fayyadama humnaa

Fayyadama humnaa

5-301 Fayyadama humnaa

(09/08/20) (12/22/20) (03/12/21) (01/01/23) (xx/xx/23)

Imaammata kanaan duraa irratti fooyya'iinsa: (10/11/02) (10/16/02) (08/17/07) (12/15/09) (10/01/10) (04/16/12) (06/01/12) (09/23/15) (07/28/16) (08/18/17) (06/16/20) (07/17/20)

I. Kaayyoo

A. Qulqullummaa jireenyaa

Qulqullummaan jireenyaa fi eegumsi ummataa dhagaa bu'uura imaammata itti fayyadama humnaa MPD'ti. Qondaaltonni qulqullummaa jireenyaa fi gatii jireenya dhala namaa hundaa, akkasumas nama hunda kabajaa fi loogii malee ilaaluun barbaachisaa ta'uu isaa hubachuu fi kabajuu qabu.

B. Imaammataaf ulaagaa mootummaa

MN kwt 626.8452 MPD imaammata barreeffamaa itti fayyadama humnaa bulchu akka hundeessu fi hojiirra oolchu kan gaafatu yoo ta'u, kunis humna du'aa fi leenjii mootummaan ajaje tajaajila duraa fi tajaajila keessaa hojjettoota MPD kakatani hundaaf itti fayyadama humnaa dabalatee.

Imaammanni kun waggaa waggaan gamaaggamamuu qaba.

C. Fayyadama Humnaa - Kaayyoo

1. Miseensa hawaasaa tokko irratti humna fayyadamuun tarkaanfii guddaa waan ta'eef akkasitti beekamtii argachuu qaba.
2. Itti fayyadamni gocha humnaa qondaaltonni amantaa fi seera qabeessummaa hawaasaa irratti dhiibbaa qaba, akkasumas dandeettii qondaaltonni hawaasa waliin walitti hidhamiinsa uumuun nageenya hawaasaa fi qondaala guddisuu.
3. Qondaaltonni MPD adeemsa hojii isaanii keessatti humna fayyadamuun kaayyoo seera qabeessa ta'e galmaan ga'uuf, namoota biroo eeguuf, akkasumas of eeguuf aangoo qabu.
4. Aangoon humna fayyadamuu daangaa kan hin qabne miti, akkasumas ulaagaalee heera mootummaa ameerikaa fi naannoo Minnesota, Minnesota fi seera federaalaa, akkasumas dambii fi imaammata Minneapolis jalatti kan hundaa'e dha.
5. Tumaaleen boqonnaa kanaa kanneen armaan gadii barbaadu:

- a. Namummaa, kabajaa, fi mirga lammiilee namoota dhuunfaa beekamtii kennuu.
- b. Hojjettoonni MPD kakataman hundaaf hojii ofiisaanii irratti yeroo bobba’an humna fayyadamuu ilaalchisee imaammataa fi hojimaata ifa ta’ee fi walsimaa ta’e kennuudhaan, seera akka kabajan haala ni mijeessa.
- c. Imaammattoonni MPD itti fayyadama humnaa ilaalchisee:
 - Nageenya hawaasaa dagaagsuu,
 - Qondaaltonni humna loogii hin qabne irratti akka bobba’an ni taasisa,
 - Haala humna fayyadamuun barbaachisaa ta’e hir’isuu,
 - Nageenya qondaala guddisuu, fi
 - Qondaaltonni MPD humna seera yookaan imaammataan wal hin simne yeroo fayyadaman itti gaafatamummaa mirkaneessuu.
- d. Qondaaltonni kaayyoo seera kabachiisuu, fedhii fi gatii hawaasaa, fi dantaa nageenya hawaasaa wajjin wal irraa hin cinne socho’aa akka jiran amantaa ummataa ijaaruu.

II. Hiika

Farra hammachuu: Yeroo wal-qunnamtii humnaa ta’uu danda’utti tarkaanfii fudhachuu yookaan afaaniin yookaan afaaniin ala walqunnamsiisuun haala jiru tasgabbeessuu fi battalumatti balaa hir’isuuf yaaluun yeroo, filannoo fi qabeenyi dabalataa haala sana malee furuuf waamamuu akka danda’uuf humna fayyadamuu yookaan humna barbaachisu hir’isuu wajjin. Farra hammachu tooftaalee akka ajaja argamuu, gorsa, akeekkachiisa, afaaniin amansiisuu fi tooftaadhaan bakka biraatti kaa’uu fayyadamuu kan dabalatu ta’uu danda’a.

Hirmaannaa irraa adda bahuu: hirmaannaa irraa adda bahuu jechuun murtoo tarsiimoo nama tokko yeroo hatattamaan to’annoo jala oolchuun hin barbaachifnetti ba’uu, qunnamtii harkisuu yookaan eeggannoof tursiisuudha.

Haalota Muddamaa: Haala yeroo muddamaa hin baay’anne kan balaa lubbuu namaa irratti dhufu yookaan miidhaa guddaa nama biraa irra ga’u ittisuuf tarkaanfii ariifataa barbaadu.

Balalii: Gargaarsa konkolaataa malee baqachuun hidhamuu yookaan qabamuu irraa of qusachuuf carraaqii namni qoratamu godhudha.

Miidhaa qaamaa guddaa: Miidhaa qaamaa carraa du’aa guddaa uumu, yookaan bifa dhaabbataa hamaa kan jijjiiru, yookaan hojii miseensa qaamaa yookaan qaama kamiyyuu dhaabbataadhaan yookaan yeroo dheeraaf akka badu yookaan akka hir’atu, yookaan miidhaa qaamaa hamaa kan biraa kan fidu.

Humna kaayyoodhaan sababa qabu: Hammi fi gosa humnaa qondaala “kaayyoo” bakka sanatti argamuuf akka sababa qabeessaa fi loojikii ta’etti ilaalamu, dhugaa fi haala qondaalli yeroo sanatti humni itti fayyadame tokko beekuun deeggaramee.

Humna gabaasa danda’u: Humna fayyadame kan akkaataa imaammata kanaa fi imaammata itti fayyadama gabaasa humnaa (P&P 5-302) tiin gabaasa humnaa sadarkaa tokko tokko qabaachuun barbaachisu.

Amaloota:

Kan eegu: Namni qondaalli quunnamte kallattii yookaan ajaja seera qabeessa kennameef beekamtii kan kennu yoo ta’u, mormii dabarsoo, sochii, aggaammii yookaan cimaa ta’e hin dhiyeessu.

Diddaa dabarsoo: Namni qoratamu ajaja qondaala tokkoo kan hin kabajnee fi tumsa kan hin qabne ta’us qondaalli tokko nama qoratamu sana to’annaa jala oolchuu fi to’annaa akka hin fudhanne tarkaanfii qaamaa xiqqaa qofa fudhachaa jira. Fakkeenyonni kanneen akka:

- Dhaabbatee dhaabbachuu fi kallattii seera qabeessa ta’een socho’uu dhiisuu.
- Laamsha’anii kufuu fi humna isaanii fayyadamuun socho’uu diduu ("ulfaatina du'aa" ta'uu).
- Yeroo mormii yookaan hiriiraatti meeshaa dhaabbataa qabachuu yookaan kan biraatti harka cufuu.

Diddaa socho’aa: Gochi afaaniin yookaan qaamaan nama qoratamu qondaalli tokko nama dhimmi ilaallatu to’annaa jala oolchuu fi to’annaa akka hin fudhanne dhorkuuf kan yaadame ta’us qondaala sana miidhuu irratti kan xiyyeeffate miti. Fakkeenyonni kanneen akka:

- Miillaan deemuu yookaan baqachuu.
- Qabduu qondaala cabsuu.

Miidhaa qaamaa kaayyoodhaan dhufu:

Diddaa yookaan haleellaa aggaammii: Namni qoratamu qondaala sana, ofii isaatii yookaan nama biraa miidhuuf yaada qabaachuu fi qondaalli tokko nama qoratamu sana to’annaa jala akka hin galchinee fi to’annaa akka hin fudhanne gochuuf yaada qabaachuu agarsiisa. Weerari sun karaa mata duree tokkootiin of mul’achuu danda’a:

- Ejjennoo lolaa fudhachuu.
- Rukutuu, dhiituu, haleelluu.
- Tarkaanfiiwwan biroo kanneen qondaala yookaan nama biraa irratti miidhaa qaamaa dhiyeenyatti fidan fudhachuu.

Mormii aggaammii cimaa yookaan haleellaa cimaa: Gochi nama qoratamu du’a yookaan miidhaa qaamaa guddaa qondaala, ofii isaanii yookaan nama biraa irratti fiduu hin oolu. Gochoonni kun kanneen armaan gadii of keessatti qabachuu danda’u:

- Fayyadama qawwee dhukaasaa.
- Meeshaa waraanaa kan 'blunt' yookaan 'bladed' ta'e fayyadamuu.
- Humna qaamaa garmalee.

Miidhaa qaamaa guddaa: Miidhaa qaamaa yeroodhaaf garuu guddaa ta’ee bifa namaa jijjiiruu kan of keessaa qabu, yookiin yeroodhaaf garuu baay’ee hojiin qaama qaamaa yookiin qaama kamiyyuu akka dhabamu yookiin akka hir’atu kan taasisu yookiin miseensi qaamaa kamiyyuu akka caccabu kan taasisu.

Fayyadama humnaa: Itti yaadani, kallattiinis ta’e al-kallattiin, qaama namaa dhukkubbii yookaan miidhaan qaamaa fidu yookaan sochii nama tokkoo daangessu. Itti yaadani nama tokko sodaa tuttuqaa akkasii keessa kaa’uun, yookaan tuttuqaa akkasii doorsisuunis humna ta’a. Kunis kan dabalatu yoo ta’u, kanneen kanaan kan daangeffame miti:

- Meeshaa waraanaa, wanta, konkolaataa, meeshaa, meeshaa, meeshaa yookaan bineensa kamiyyuu kan nama biraa dhukkubsu yookaan miidhaa geessisu fayyadamuu.
- Kutaa qaama nama biraa kamiyyuu irratti rukuttaa qaamaa kamiyyuu.
- Tuttuqaa qaamaa yookaan doorsisa tuttuqaa qondaalli yookaan meeshaa waraanaa kan nama biraa irratti dhukkubbii yookaan miidhaa geessisu danda’u kamiyyuu.
- Tuttuqaa qaamaa yookaan doorsisa tuttuqaa qaamaa qondaalli sun sochii qaamaa nama biraa ofirraa ittisuu yookaan qaama namaa jijjiiruu fidu kamiyyuu.
- Meeshaa waraanaa hiikuu yookaan agarsiisuu, yeroo nama dhimma yookaan namoota jala jiran waliin bobba’an.

Humna sadarkaa gadi aanaa: Humna akka hin yaadamnee fi carraan miidhaa geessisu xiqqaa ta’e.

Humna ajjeechaa hin taane: Humni carraa du’aa yookaan miidhaa qaamaa guddaa geessisu yookaan uumuuf carraa madaalawaa hin qabne. Kunis nama kamiyyuu qaamaan gadi qabuu, to’achuu, qabachuu, to’achuu yookaan qaamaan bulchuu kan dabalatu yoo ta’u, kana qofaan kan daangeffame miti. Akkasumas, meeshaa waraanaa ajjeechaa xiqqaa ta’e kamiyyuu fi meeshaalee waraanaa biroo akka idileetti filannoo humna ajjeesaa ta’anii hin ilaalamne, yeroo leenjii fi imaammata MPD wajjin walsimuun itti fayyadaman qabatamaan fayyadamuu ni dabalata.

Meeshaa waraanaa du’a xiqqaa: Meeshaa waraanaa balaa du’aa yookaan miidhaa qaamaa guddaa geessisu yookaan uumuuf carraa madaalawaa hin qabne.

Humna du’aa: Seera MN kwt 609.066 akka jedhutti humni du’aa jechuun: “Humni taphatichi kaayyoo fiduuf itti fayyadamu, yookaan taphatichi sababa qabeessa ta’een beekuu qabu balaa guddaa du’a yookaan miidhaa qaamaa guddaa geessisu uuma. Qawwee dhukaasaa malee meeshaa waraanaa ajjeechaa xiqqaa ta’een fe’amee fi qondaalli nagaa daangaa hojii ofiisaa keessatti itti fayyadamu, kallattii nama biraatiin, yookaan konkolaataa namni biraa keessa jira jedhamee amanamu irratti itti yaadani gadi darbachuun ni uuma humna nama ajjeesu.”

III. Imaammata

A. Istaandardii fi hayyama seeraa

1. Ulaagaalee heera mootummaa U.S

Fooyya'iinsi heera mootummaa US afraffaan fi labsii mirgoota heera mootummaa Minnesota kwt 10n akkas jedha:

“Mirgi ummanni nama, mana, waraqaa, fi bu'aa isaa keessatti sakatta'iinsaa fi qabiinsa sababa malee taasifamuu irratti nageenya qabaachuu hin sarbamu; akkasumas sababa ta'uu danda'uun malee, kakaadhaan yookaan mirkaneessuun kan deeggaramee fi keessumaa bakka sakatta'amuu fi nama yookaan wantoota qabamuu qaban kan ibsu ajajni kamiyyuu hin kennamu.”

2. Hayyama seeraa

MN Seera keewwata 609.06 Subd. 1 akkas jedha: “Keewwata xiqqaa 2 fi 3 keessatti haala biraatiin kan tumame yoo ta'e malee, hayyama isa kaanii malee humni madaalawaa nama nama biraa irratti yookaan irratti fayyadamuun ni danda'a, haalli armaan gadii yoo jiraate yookaan taphatichi sababa qabeessa ta'een akka jiran yoo amane:

Qondaalli mootummaa yookaan qajeelfama qondaala mootummaa jalatti qondaala mootummaa gargaaru yeroo itti fayyadamu:

- Hidhaa seera qabeessa raawwachuu keessatti; yookaan
- Raawwii adeemsa seeraa keessatti; yookaan
- Ajaja mana murtii hojiirra oolchuu keessatti; yookaan
- Dirqama biroo seeraan qondaala mootummaa irratti fe'ame kamiyyuu raawwachuu keessatti.”

B. Seera bu'uuraa qajeelfama humnaa

1. Yeroo danda'ametti humna fayyadamuu irraa fagaachuu

Qondaaltonni miseensota hawaasaa waliin walitti dhufeenya gochuu fi taateewwan mudatan yeroo danda'amutti tooftaa hammachuu hir'isuu dabalatee humna fayyadamuutti osoo hin gargaaramin ni furu.

([IV-D] ilaali)

2. Humna kaayyoodhaan madaalawaa ta'e qofa fayyadamuu

Qondaaltonni humna moodeela murtii murteessaa ta'een kan walsimu qofa fayyadamuu qabu, akkasumas gosti humnaa addaa sun yeroo sanatti sababa qabeessa ta'ee akka hubatametti balaa sanaan kan walmadaalu yoo ta'e qofa.

(IV-A ilaali)

3. Humna modulate yookaan addaan kutuu

Qondaaltonni balaan sun yeroo hir'atu yookaan namni dhuunfaa tokko yeroo to'atame humna fayyadamuu ni jijjiiruu yookaan addaan kutuu qabu.

([IV-A-3-b] ilaali)

4. Kabajaa fi ulfina agarsiisuu

Qondaaltonni yeroo hunda naamusa, ogummaa, fi kabaja ummataa fi ulfina namoota hundaaf sadarkaa olaanaa ta'een socho'uu fi loogii yookaan loogii malee socho'uu qabu.

(P&P 5-102, P&P 5-103 fi P&P 5-104 ilaali)

5. Wal amantaa guddisuu

Qondaaltonni haala MPD fi hawaasa inni tajaajilu gidduutti amantaa uumuun ni hojjeta.

(P&P 5-102 ilaali)

6. Dirqama humnisaa akka xiqqaatu gochuu

Qondaaltonni barbaachisummaa humna fayyadamuu xiqqeessuu fi carraa ajaja seera qabeessaa fi seera qabeessa ta'e fedhii isaaniitiin kabajuu guddisuuf tooftaalee fi tooftaalee hammachuu hir'isuu fi itti fayyadamuuf dirqama mirkaneessaa ifa ta'e qabu.

([IV-D] ilaali)

7. Balaa miidhamuu hin barbaachifne irraa fagaachuu

Qondaaltonni humna haala miidhaa hin barbaachifne yookaan balaa miidhaa miseensota hawaasaa fi qondaalota irratti hin geenyeen fayyadamuu qabu.

([IV-E] ilaali)

8. Of adda baasuu fi akeekkachiisu

Qondaaltonni akka nama seera kabachiisutti of beeksisuu fi yeroo danda'ametti humna fayyadamuuf akka yaadan akeekkachiisuu qabu.

([IV-I] ilaali)

9. Haaloo bahuu yookaan adabbii irraa fagaachuu

Qondaaltonni humna fayyadamuun nama tokko gocha seera qabeessa irratti akka hin bobbaane adabuu, haaloo ba'uu yookaan duubatti deebisuu hin qaban.

([IV-G] ilaali)

10. Humna akka keessummeessuuf safaruu

Qondaaltonni namoota qaama miidhamtoota, dargaggoota, fi maanguddoota, yookaan danqaa afaanii mudatan keessummeessuuf gochaalee humnaa haala madaalawaa ta'een herregaa fi safaruu qabu.

([IV-B] ilaali)

11. Dirqama gidduu seenuu

Qondaaltonni qondaalli kamiyyuu humna dhorkaa, hin malle, yookaan sababa hin qabne kamiyyuu akka hin fayyadamne yookaan akka hin hammaanne dhorkuuf dirqama gidduu seenuuf qaban beekani ni hojjetu.

([IV-C] ilaali)

12. Dirqama gabaasuu

Qondaaltonni qondaala humna dhorkaa, kan hin malle, yookiin sababa hin qabne kamiyyuu fayyadame, yookiin yeroo danda'amutti humnasaa hir'isuu dadhabe kamiyyuu beekuu fi gabaasuuf dirqama qabu.

(P&P 2-101 ilaali)

13. Humna gabaasaa

Qondaaltonni humna gabaafamuu danda'u hunda fayyadamanii fi ilaalcha humnaa gabaafamuu danda'u hunda sirritti fi guutummaatti gabaasuu qabu.

([IV-J] ilaali)

14. Fayyaa fi fayyaa gaarii beekuu

MPD fi qondaalli fayyaa fi fayyaa qondaala haala dhiphina olaanaa keessatti qondaalli deebii bu'a qabeessaa fi seera qabeessa ta'e kennuudhaaf murteessaa ta'uu isaa hubachuu qabu.

(P&P 3-500 ilaali)

15. Qondaaltota itti gaafatamu

MPD fi qondaalli qondaalli humna loogii, kaayyoodhaan sababa qabeessa hin taane, yookaan karaa biraatiin seera yookaan imaammata cabsu fayyadamuu isaniif itti gaafatamummaa akka qabaatan ni taasisa.

([IV-L] ilaali)

C. Humna ajjeechaa hayyamame itti fayyadamaa

Akkaataa seera MN kewwata 609.066 Subd. 2:

1. Itti fayyadamni humna ajjeesaa qondaala nagaa sarara dirqamaa irratti kan qajeelaa ta'e yoo qondaalli sababa qabeessa ta'e tokko, waliigala haalawwan yeroo sanatti qondaala biratti beekamu irratti hundaa'uun fi faayidaa duubatti deebi'uu malee, akkas ta'uu isaa amane qofa. humni barbaachisaadha:
 - a. Qondaala nagaa yookaan nama biraa du'a yookaan miidhaa qaamaa guddaa irraa eeguuf, yoo doorsisni:
 - i. addatti ibsuun ni danda'ama;
 - ii. tarkaanfii hin argamne qondaala seera kabachiisuun fudhatamuu danda'a; fi
 - iii. sababa malee osoo hin tursiisin humna du'aa fayyadamuudhaan furmaata argachuu qaba; yookaan
 - b. Nama qondaalli nagaa yakka cimaa raawwate yookaan raawwachuuf yaale jedhee beeku yookaan sababa madaalawaa ta'e qabuu fi namni sun du'a yookaan miidhaa qaamaa guddaa akka irra geessisu sababa qabeessa ta'een amane to'achuu yookaan qabachuu, yookaan miliquu dhorkuu nama biraa ulaagaa sodaachisaa keewwata [1-a], qabxiilee [i] hanga [iii] jalatti, yoo hatattamaan qabame malee.
2. Qondaalli nagaa nama balaa namni sun ofiif fidu irratti hundaa'uun humna ajjeesaa hin fayyadamu yoo qondaalli sababa qabeessa ta'e tokko amane, waliigala haalawwan yeroo sanatti qondaala beeku irratti hundaa'uun fi faayidaa duubatti deebi'uu, namni sun ulaagaa doorsisa keewwata [1-a], keewwata [i] hanga [iii] jalatti ibsameen qondaala nagaa yookaan nama biraa irratti balaa du'aa yookaan miidhaa qaamaa guddaa akka hin geessisne.

Akkaataa seera MN kewwata 626.8452 Subd. 1a:

3. Qondaaltonni akkaataa seera MN kewwata 609.066tiin alatti humna du'aa fayyadamuu hin qaban, haalawwan sana keessattillee qondaalli jalqaba tarkaanfiiwwan ajjeechaa xiqqaa ta'an dabalatee filannoowwan madaalawaa ta'an hunda ilaaluu qabu, humna du'aa fayyadamuu isaanii dura.

Akeekkachiisa niyyaa:

4. Bakka danda'ametti qondaalli qondaaltota seera kabachiisan ta'uu isaanii of beeksisuu fi humna du'aaf nama saaxilu fayyadamuuf akka yaadan akeekkachiisuu qabu.

D. Iyyannoo imaammataa

Imaammanni kun qondaaltota nagaa hayyama qaban kanneen hojii ofiisaa raawwachuu irratti bobba'an hunda irratti raawwatiinsa qaba.

IV. Hojimaata/ dambiiwwan

A. Humna kaayyoo sababa kan qabu imaammata, seeraa fi leenjii waliin walsimu

Hojjettoonni kakatan, nageenya hawaasaa wajjin kan walsimu, nageenya qondaala yookaan nama sadaffaa mirkaneessuuf, haleellaa dhaabuuf, hidhaa gochuuf, fiduuf, humna waliigalaa haalawwan sanaa jalatti haala qabatamaa ta'een madaalawaa, barbaachisaa fi madaalawaa ta'e qofa fayyadamuu qabu nama yookaan haala nagaadhaan to'annoo jala jiru, yookaan miliquu dhorku, tumaalee armaan gadii wajjin kan walsimu:

1. Kaayyoodhaan sababa qabeessa

- a. Hojjettoonni MPD kakatan hamma humnaa kaayyoodhaan madaalawaa ta'e qofa fayyadamuu qabu.
- b. Hojjettoonni kakatan itti fayyadamni humnaa kaayyoodhaan sababa qabeessa ta'uu isaa murteessuu keessatti haalawwan waliigalaa ilaaluu qabu, kanneen armaan gadii dabalatee, garuu kanneen kanaan hin daangeffamne:
 - i. Hammeenya yakka yookaan yakkoota dhimmi ilaallatu.
 - ii. Namni sun nageenya qondaala yookaan namoota biroo irratti balaa hatattamaa fiduu fi dhiisuu isaa.
 - iii. Namni sun hidhamuu dammaqinaan mormaa jiraachuus ta'e balali'uun hidhamuu jalaa miliquuf yaaluu isaa.
 - iv. Dhiibbaa qoricha sammuu namaa hadoochu yookaan alkoolii yookaan dandeettii sammuu nama dhuunfaa.
 - v. Umurii, haala yookaan hir'ina qaamaa nama dhuunfaa.
 - vi. Yeroo qondaalli tokko murtoo murteessuuf qabu.
 - vii. Meeshaan waraanaa nama dhuunfaatti dhiyeenya yookaan qaqqabummaa.
 - viii. Balaa humna fayyadamuu irraa kan ka'e namoota achitti argaman yookaan namoota biroo irra gahu.
 - ix. Bakka, sa'aatii guyyaa fi haalawwan qaamaa biroo.
 - x. Haalota barbaachisoo biroo.
- c. Murtiin qondaalli tokko humna yookiin humna du'aa fayyadamuuf kennu, faayidaa waliin osoo hin taane, haalawwan qondaalli sun yeroo sanatti beeku yookiin hubate waliigalaa irratti hundaa'uun, ilaalcha qondaala sababa qabeessa ta'een haala walfakkaataa keessa jiruun kan madaalamu ta'a duubatti deebi'anii ilaaluu, akkasumas

waliigala haalawwanii yeroowwan qondaaltonni humna akkasii fayyadamuu ilaalchisee murtii ariifataa akka kennan dirqisiifamuu danda’an akka ta’u.

2. Barbaachisaa

Hojjettoonni MPD kakatan humna sadarkaa gadi aanaa barbaachisu fayyadamuun nageenya nama kamiyyuu yookaan hojjetaa MPD, haleellaa dhaabuu, hidhaa gochuu, nama yookaan haala nagaadhaan to’achuu, yookaan miliquu ittisuu qabu.

3. Pirooppoorshinaalii

Hojjettoonni kakatan humna doorsisa, gochaa fi sadarkaa diddaa namni tokko dhiyeessuun walmadaalu qofa ta’uu qaba.

a. Sadarkaa balaa

Balaan sun hamma guddatuu fi balaan sun du’a yookaan miidhaa qaamaa cimaa geessisuu danda’a, sadarkaan humnaa isa mo’uuf barbaachisuu danda’u guddaa ta’a.

b. Humna modulate gochuu

Namni sun mormii xiqqaa yeroo dhiyeessu yookiin yoo dhiheesse hojjettoonni hamma yookiin gosa humnaa haaluma kanaan hir’isuu qabu.

c. Uggura

Humni qaamaa namoota dhuunfaa irratti ukkaamsa keessatti fayyadamuu hin qabu, akka isaan miliquu isaanii ittisuuf yookaan miidhaa qaamaa dhihootti nama dhuunfaa, qondaala yookaan nama biraa irra gahu ittisuuf sababa qabeessa ta’ee malee. Haalota kanneen keessatti humna haala sana to’achuuf barbaachisu qofatu itti fayyadama. Humni nama dhuunfaa to’atame yookaan harka hidhame irratti fayyadamu sababa qabeessummaa murteessuu keessatti qorannoo dabalataatiin ilaalamuu qaba.

4. Imaammataa fi leenjii waliin kan walsimu

Hojjettoonni MPD kakatanii humna leenjii MPD wajjin walsimu qofa akka fayyadaman hayyamameera. Humni seeraan sirrii waan ta’eef qofa humna fayyadamuun yookaan sadarkaan humnaa imaammataan hayyamameera jechuu miti; fakkeenyaaf, gosootni itti fayyadama humnaa adda ta’an tokko tokko haala addaa qofa irratti kan daangeffaman yoo ta’u, humni kutaalee imaammataa hojiirra jiran hunda kanneen de-escalation wajjin walqabatan dabalatee eeguu qaba.

Fakkeenyonni addaa tokko tokko kanneen akka:

- Seerri MN haala humna du’aa keessatti Choke Holds akka seeraan hayyamametti kan hammatu yoo ta’u, qondaalli MPD haala humna du’aa

keessatti dabalatee tooftaalee akkasii fayyadamuun dhorkaadha (kutaa dhorka morma ugguruu fi Choke Holds P&P 5-304 ilaali).

- Meeshaa dhukaasaa konkolaataa mootoraa irratti gadi lakkisuun kutaa meeshaa dhukaasaa P&P 5-312 jalatti daangeffameera.

5. Haala jiru galmeessuu

Dhugaawwanii fi haalli sababa qabeessummaa kaayyoo ilaallatan kun yeroo humna galmeessu (akkaataa kutaa gabaasa humnaa imaammata kana keessatti ibsametti) ni ibsama.

B. Akka keessummeessuutti safaruu

1. Kunuunsa addaa

Qondaaltonni namoota dhuunfaa qaama miidhamummaa qaamaa, sammuu, guddinaa, yookaan sammuu beekamaa qaban waliin yeroo walqunnaman of eeggannoo addaa gochuu qabu sababiin isaas qaama miidhamummaan nama dhuunfaa tokkoo dandeettii nama dhuunfaa ajaja qondaaltota irraa dhufu hubachuu yookaan eeguu irratti dhiibbaa uumuu danda'a.

2. Dargaggoota

a. De-escalation fi dargaggoota

Akkaataa P&P 7-809 fi kutaa De-escalation imaammata kanaa ([IV-D]):

i. Yeroo danda'ametti, qondaaltonni tooftaalee guddinaan mijatoo fi miidhaan qaamaa irratti hundaa'an kanneen akka:

- Sagalee tasgabbaa'aa fi safarame fayyadamuu, fi amala giddu galeessa ta'e fayyadamuu.
- Afaan salphaa fi qabatamaa fi gaaleewwan kallatti fayyadamuu.
- Afaan sodaachisaa irraa fagaachuu.

ii. Qondaaltonni qajeelfama cimsuuf jecha sagalee ifa ta'een irra deddeebi'uu fayyadamuu ni danda'u. Yeroo barbaachisaa ta'etti, qondaalli dargaggeessi qajeelfama akka eegu yeroo ni kennu.

iii. Qondaaltonni dargaggoota irraa seera kabajuu argachuuf doorsisa fi sodaachisaa fayyadamuu hin qaban.

iv. Akkuma wal-qunnamtii kamiyyuu, qondaalli haala jiru itti fufiinsaan madaaluu, tooftaalee hammachuu hir'isuu fayyadamuu, fi yeroo taateewwan dargaggoota hirmaachisu furmaata naggaa barbaaduutu irraa eegama.

- v. Qondaaltonnis yeroo wal-qunnamtii keessatti deebii sodaa irratti hundaa’ee dargaggoonni mudachuu danda’an kan akka weeraraa, ittisa, mormii, yookaan baqachuutti mul’achuu danda’u kamiyyuu ni ilaalu.
- vi. Argamuun poolisoota dargaggoota sodaachisuu fi sodaachisuu waan danda’uuf, qondaaltonni tasgabbii fi kabajaan haala waldhabdee hin qabneen itti dhiyaachuu qabu, yoo danda’ame nageenya isaanii eeguun, dhiphinaafi yaaddoo babal’isuuf.
- b. Qabxiilee dhuunfaa dargaggootaaf
- Akkaataa kutaa imaammata sababa qabeessummaa kaayyoo ([IV-A]) keessatti jiruun:
- i. Yoo humni barbaachisaa ta’e, qondaaltonni dhimmoota dhuunfaa dargaggeessa sanaa tilmaama keessa galchuu qabu kanneen akka:
- Umurii mul’atu.
 - Guddina qaamaa.
 - Cimina qondaala dargaggeessaa wajjin walqabatee.
 - Hir’ina qaamaa dargaggeessaa beekamaa yookaan itti dhaga’amu.
 - Balaa dargaggeessi irraa dhufu.
- ii. Haa ta’u malee, madaalliin qondaaltonni dhimmoota kana irratti godhan sanyii yookaan gosa dargaggeessa, madda sabaa, saala, saala, eenyummaa saalaa, amantii, yookaan sadarkaa dargaggeessi sun gargaarsa ummataa ilaalchisee dhiibbaa hin geessisu.
- iii. Qondaaltonni dargaggeessi tokko sababa hir’ina fayyaa yaalaa yookaan amala, rakkoo fayyaa amala, hanqina qaamaa yookaan dhageettii, danqaa afaanii, yookaan fayyadama qoricha sammuu hadoochu yookaan alkooliitiin seera kabajuu dhiisuu danda’uu fi dhiisuu isaa ilaaluu qabu (P&P 7-809).
- c. Dargaggoota humna fayyadamuun miidhaman
- i. Dargaggeessi tokko humna itti fayyadamuu qondaalli tokkoon yoo miidhame, qondaalli kunuunsa fayyaa kennuudhaaf tarkaanfii hatattamaa fudhachuu qabu ([IV-F] fi P&P 7-350).
- ii. Qondaaltonni miidhaan irra ga’e warra daa’ima umriin isaa hin geenye, guddiftuu, yookaan nama guddaa itti gaafatamummaa qabu kan biraa dafanii ni beeksisu.

C. Dirqama gidduu galuu

1. Hojjettoonni kakatan ummataa fi hojjettoota biroo eeguuf dirqama qabu.
2. Hojiin yookaan sadarkaa kamiyyuu yoo ta’e, hojjetaan kakaa humna dhorkaa kamiyyuu, yookaan humna hin malle yookaan sababa hin qabne (yeroo kana booda hin barbaachifnetti hojiirra oolchuu dabalatee) humna sababa qabeessa ta’een itti fayyadaman kamiyyuu

fayyadamuun hojjetaa biraa ilaalu kamiyyuu nagaan gidduu seenuuf yaaluun dirqama. karaa afaanii fi qaamaan, yoo kana hin goone immoo akka ofii isaanii humna itti fayyadamuu dhorkaa, sirrii hin taane yookaan sababa hin qabne irratti bobba’anii adabbii cimaa ta’een adabamuu ni danda’u.

D. De-escalation gochuu

1. Haalli sababa qabeessa ta’een beekaman hundinuu kana gochuun nageenyaafi kan danda’amu ta’uu isaa yeroo agarsiisan, qondaalli:
 - a. Yeroon, filannoowwanii fi qabeenyi dabalataa akka argamuuf haala jiru saffisiisuuf yookaan tasgabbeessuuf yaali.
 - b. Ilaalcha qabatamaa qondaallichaa fi waliigala haalawwan irratti hundaa’uun, namni qoratamu tokko itti yaadanii mormuuf yaaluun isaa yookaan miiraa fi amala nama qoratamu sanaa dabalatee, garuu kanneen kanaan hin daangeffamne irratti hundaa’uun, ajajamuu dadhabuu isaa ilaali.
2. Tooftaaleen de-escalation kanneen akka, garuu kanneen armaan gadii qofaan kan daangeffaman miti:
 - Qondaaltota dabalataa fi qabeenya biroo bakka balaan kun itti dhaqqabe gaafachuu, kunis filannoo humnaa dabalataa akka argamu gochuu fi humna waliigalaa fayyadamu xiqqeessuuf gargaaruu danda’a.
 - Dhimma tumsa hin qabnee fi qondaala gidduutti danqaa kaa’uu.
 - Dhimmicha adda baasuu fi waan mullate sana of keessaa qabuuf yaaluun.
 - Fageenya, haguuggii yookaan dhoksuu fayyadamuun balaa balaa dhufuu danda’u irraa dhufu xiqqeessuu.
 - Qondaala fi nama qoratamu gidduutti bakka uumuu, qondaalli filannoo humnaa irra deebi’ee madaaluuf yeroo fudhachuuf carraa kennuu.
 - Walqunnamtii irraa adda bahuu.
3. Qondaalli tokko humnatti fayyadamuu isaa dura tooftaalee humnaa sadarkaa olaanaa fi filannoowwan biroo humna sadarkaa olaanaa leenjii isaanii wajjin walsimu yeroo danda’amuu fi barbaachisaa ta’etti fayyadamuu fi barbaachisummaa humnaa hir’isuu qaba.
4. Qondaaltonni humna fayyadamuu isaanii dura yeroo nageenya qabuu fi danda’amutti yaad-rimeewwanii fi tooftaalee armaan gadii fayyadamuuf yaalu qabu, kunis qondaalli balaa ofii isaanii fi namoota biroo irratti dhufu xiqqeessuuf gargaaruu danda’a.
 - a. Poolisii ta’uu isaanii adda baasuu.
 - b. Afaaniin de-escalate gochuuf yaali.
 - c. Tooftaalee de-escalation dabalataa yookaan filannoowwan to’annoo fayyadamuuf yaali.

- d. Ajaja hordofamuu qabu kenni, akkasumas namni sun akka ajajamu carraa madaalawaa kennuu. Yeroo danda'amee fi harkifannaa akkasii nageenya nama biraa yookiin qondaala sanaa kan hin miidhan yoo ta'uu, ragaan balleessuu, shakkamaa miliquu, yookiin yakka raawwachuu kan hin fidne yoo ta'e, qondaalli tokko nama dhuunfaaf yeroo fi carraa afaaniin akka raawwatu ni hayyama ajaja humni osoo hin fayyadamiin dura.

E. Gochaalee qondaaltotaa balaa hin barbaachifnetti geessu

1. Gochaalee qondaaltotaa kan hin barbaachifne ofii isaanii, shakkamtoota, yookaan ummata balaadhaaf saaxilan

Gochaalee yookaan gochi qondaala tokkoo hamma humna haala tokkoon tokkoon isaanii keessatti fayyadamu irratti dhiibbaa uumuu danda'a. Tooftaa madaalawaa yookaan sirrii ta'e dhabuun filannoowwan qondaaltotaaf jiran daangessuu danda'a, akkasumas qondaaltotaa fi ummata balaadhaaf hin barbaachifne saaxiluu danda'a.

- a. Qondaaltonni yeroo wal-qunnamtii sababa qabeessa, tooftaa sirrii fi filannoowwan jiran fayyadamuun carraa haala sana nagaadhaan to'achuu danda'uu isaanii guddisuu qabu.
- b. Qondaaltonni jechoota yookaan gocha qondaalli sababa qabeessa ta'e amala deebii kennuu kakaasuuf yookaan hammeessuuf yaadame jedhee xumuru kaayyoodhaan fayyadamuu hin qaban. Gochaalee dhorkaa ta'e namoota dhuunfaa qoosuun kan dabalatu ta'us kan daangeffame miti.
- c. Fayyadamni humnaa sababa qabeessa ta'uu fi gochi qondaala humna fayyadamuuf sababa ta'e sababa qabeessa ta'uu isaa madaaluu keessatti gochi qondaala sanaa adeemsa gocha humna fayyadamuu dura ture guutuudhaan kan madaalamu malee, kanneen kanaan kan daangeffaman miti humni yeroo itti fayyadame seeraan hayyamamuu fi dhiisuu isaa.

2. Gochaalee qondaaltonni qulqullummaa jireenyaa eeguuf fudhatan

Qondaaltonni ejjennoo isaanii ilaaluu fi bakka tooftaa hundarra gaarii ta'e keessa of kaa'uuf yaalu qabu, kunis dandeettii balaa balaafamaa nagaan furuu isaanii guddisuuf. Qulqullummaan jireenyaa yeroo haalawwan kanneen keessatti qondaaltotaaf qajeelfama qajeelfama ta'uu waan qabuuf carraa wal-qunnamtii humna du'aa hanga danda'ametti hir'isuuf yaalu qabu.

F. Wal'aansa fayyaa fi itti fayyadama humnaa

1. Hojjetaan MPD kakaatfame kamiyyuu, humna fayyadamu, akkuma haala madaalawaa ta'een qabatamaa ta'een, namni miidhamuu mul'atu yookaan mallattoo dhiphina fayyaa agarsiisu, of wallaaluu isaa, miidhaan yookaan dhiphina yaalaa komachuu isaa, yookaan yaala fayyaa gaafate, akkasumas ni murteessa, akkasumas gargaarsa yaalaa leenjii wajjin walsimu kennuu fi yoo barbaachisaa ta'e Tajaajila Fayyaa Hatattamaa (EMS) gaafachuu

(akkaataa P&P 7-350). Filannoon to'annoo humnaa tokko tokko yaala fayyaa dabalataa kan of keessaa qabu yookaan kan barbaadudha.

2. Gargaarsi yaalaa imaammataa wajjin kan walsimu ta'e itti fayyadama humnaa gabaafamuu qabu miti.

G. Haaloo bahuu, adabbii fi dirqisiisuu hin qabu

Humni, yookaan doorsisni humnaa, akka mala haaloo ba'uu, adabbii, yookaan dirqisiisa seeraan alaatti fayyadamuu hin qabu, kanneen armaan gadii dabalatee garuu kanneen kanaan kan daangeffame miti:

- Baqachuu.
- Hidhamuu diduu.
- Amala jeequmsaa yookaan arrabsoo irratti bobba'uu.
- Qondaala tokko rukutuu.
- Mormii yookan hiriira seera qabeessa ta'e irratti bobba'uu.
- Qondaala seeraan suuraa kaasuun yookaan fiilmii irratti kaasuun (P&P 9-203).

H. Hojjetoota irratti haaloo bahuu hin qabu

Akkaataa P&P 2-106tti hojjettoonni hojjetaan tokko dirqama gabaasa yookaan dirqama gidduu seensaa raawwachuu isaatiin haaloo bahuu hin qaban.

I. Hidhaa fi humna fayyadamuuf yaada akeekkachiisa

1. Hidhamuu beeksisuu

Qondaaltonni yeroo hidhaa raawwatan, yeroo danda'ametti, akkaataa imaammataa fi hojimaata hidhaa, sakatta'iinsaa fi qabachuu, fi ajaja ajaja waliin walqabatee (P&P 9-100, P&P 9-200 fi P&P 9-300) tiin, nama dhimmicha ilaallatutti afaaniin ni beeksisu, fi leenjii waliin kan walsimu ta'uu qaba.

a. Yeroo humni hidhaa raawwachuu danda'u

Akkaataa seera MN keewata 629.33 tiin, qondaalli tokko qondaalli sun nama dhimmicha hidhuuf akka yaadu nama tokko yoo beeksise, sana booda namni qoratamu sun baqate yookaan humnaan hidhamuu yoo morme, qondaalli sun mala barbaachisaa fi seera qabeessa ta'e hunda fayyadamuun hidhaa sana raawwachuu ni danda'a garuu ni danda'a bu'uura kwt 609.066 jalatti hayyamame malee humna du'aa fayyadamuu dhiisuu. Humni akkasii kutaalee P&P 5-300 keessatti argaman hunda waliin kan walsimu ta'uu qaba.

b. Hidhamuuf of qabuu xiqqaa hayyamame

Bu'uura seera MN keewata 629.32 tiin qondaalli hidhaa raawwatu tokko nama hidhame sana hidhaa fi tursiisaaf barbaachisu caalaa ukkaamsuu hin danda'u.

c. Waa'ee waraqaa ragaa mata duree beeksisuu

Akkaataa Seera MN kwt 629.32 tiin, qondaalli qondaalli sun ajaja jalatti socho'aa akka jiru nama dhimmicha ilaallatutti ni beeksisaa, akkasumas yoo gaafatame ajaja sana nama dhimmicha ilaallatutti ni agarsiisa. Qondaalli ajaja jalatti socho'uun hidhuun yeroo hidhametti qondaalli sun ajaja harkaa qabaachuu baatus seera qabeessa ta'us, namni hidhame sun akkas yoo gaafate garuu ajajni sun dafee fi qabatamaa ta'een nama sanatti agarsiifamuu qaba. Qondaalli tokko nama sana ajajni akka ba'e qondaalli nagaa biroo kamiyyuu naannoo sanatti yoo gorfame seeraan nama tokko hidhuu ni danda'a.

Hubachiisa: Qondaalli ajaja karaa kompiitara iskuwaadii agarsiisuu danda'a.

2. Humna fayyadamuuf akeekkachiisa

Qondaaltonni humna fayyadamuu isaanii dura, namni dhuunfaa sun aangoo isaaniif yoo of kenne malee, humna fayyadamuuf akka yaadan kan agarsiisu akeekkachiisa afaaniin kennuu qabu, yeroo kana gochuun nageenya qabuu fi danda'amutti.

- a. Qondaaltonni namni dhuunfaa tokko akeekkachiisa akka raawwatu yeroo madaalawaa ta'e ni hayyamu, yeroo danda'amutti.
- b. Akeekkachiisni kun kan uumamu haalawwan qondaalli tokko humna fayyadamuu hayyamame fiduu danda'a jedhee sababa qabeessa ta'een amanu qofa keessatti ta'a.
- c. Imaammanni kun afaan cimaa hin barbaachifne hayyama jedhamee fudhatamuu hin qabu.

J. Gabaasa barbaachisa

Humna fayyadamuun hayyamame, dhugaa fi haala dhimma tokkoon tokkoon isaanii irratti xiyyeeffannaa guddaa kennuu gaafata. Hojjettoonni MPD kakatan tokkoon tokkoon humni gabaafamuu danda'u itti fayyadameef gabaasa bal'aa, bal'aa ta'e ni barreessu (akkaataa P&P 5-302). Fayyadamni humnaa hundi akkaataa imaammata MPD'n galmaa'ee qoratamuu qaba.

K. Leenjii

1. Qondaaltonni hundi yoo xiqqaate waggaa waggaa, imaammata itti fayyadama humnaa MPD fi fooyya'iinsa seeraa walqabatee (akkaataa P&P 2-500 fi imaammata meeshaalee yookaan meeshaa waraanaa adda ta'an waliin walqabatan kamiyyuu) irratti leenjii ni argata.
2. Kana malees, leenjiin yeroo yeroon fi yeroo yeroon kan kennamu yoo ta'u, akka armaan gadiitti kan qophaa'u ta'a:
 - a. Tooftaalee itti fayyadama ni kennuu fi barbaachisummaa de-escalation cimsuu.
 - b. Haala fi haala dhukaasaa qabatamaa fakkeessuu; fi

- c. Akkaataa imaammata kanaatiin humna du'aa malee fayyadamuu irratti murtoo fi murtii qondaaltonni akka fayyadaman ni guddisa.
3. Qondaaltonni hundinuu qawwee qabachuuf hayyamamuu isaanii dura humna du'aa sirnaan fayyadamuu fi imaammata MPD fi Seerota MN humna akkasii ilaalchisee (akkaataa P&P 5-304, P&P 5- 312, P&P 3-200 fi P&P 5-400) irratti kan ibsame ta'uu ibsameera. Leenjii fi barumsi akkasii waggaa waggaan itti fufa.
4. Meeshaa hayyamame qabachuu isaanii dura qondaalli hundinuu humna du'aa fi haala humna du'aatiin alatti itti fayyadamuu isaatiin walqabatee leenjii dabalatee itti fayyadama meeshaa kanaa irratti leenjii fi qajeelfama ni argatu (akkaataa P&P 3-200 fi P&P 304). Leenjii fi barumsi akkasii waggaa waggaan itti fufa.
5. Hogganaan poolisii MPDn galmee MPD'n ulaagaalee leenjii itti fayyadama humnaa akka eegu ni taasisa.

L. Itti gaafatamummaa

1. Hojjettoonni imaammataa fi hojimaata kana kabajuun ni gaafatama.
2. Hojjettoonni humna kaayyoodhaan sababa hin taane fayyadaman tarkaanfii sirreeffamaa yookaan naamusa fudhachuu ni danda'u.

M. Jijjiirraa eegumsa

Hojjettoonni MPD kakatanii dhimma humni itti fayyadame tokko eegumsa dabarsuu isaanii dura, ejensii fudhatu yookaan hojjetaa afaaniin beeksisuu qabu:

- Gosa humna itti fayyadaman, .
- Miidhaa yookaan miidhaan irra gahe jedhame kamiyyuu, .
- Gargaarsa yaalaa kenname kamiyyuu, fi
- EMS waamamuu fi yoo ta'e, EMS dhukkubsataa waliin qunnamtii qabaachuu isaa, dhukkubsataan EMS diduu isaa yookaan fudhachuu isaa, fi dhukkubsataan wal'aansa dabalataaf EMSn geejjibamuu isaa.